

Hooge- en Lage Mierde.

De administratie van Hooge en Lage Mierde is schandelijk verwaarloosd. — Op verzoek van den burgemeester zend ik er een ambtenaar (Jansen) heen, om alles na te gaan. Deze rapporteerde mij 13 juli 1896.

Den 15 juli schreef ik deswege aan den gemeenteraad
A nr 2de Afd. 3de bureau

Den 21 Augustus 1896 bezocht ik deze gemeente; ik reed van Tilburg over Zilverenbeek naar Hooge Mierde; en van daar over Hooge Mierde, Reusel, Bludde, ^{voort} Sluipert ^{naar} Reusel naar ik mijn intrek nam in het logement van Hol.

Op het Raadhuus vond ik B. de W.; de wethouder Jansen woonde op Sluisel; de wethouder Goudsmits was nog aanwezig, niettegenstaande men hem als lid van den Raad had laten vallen, en hij dus met September aamt. oeffening werd had. Van de Raadsleden waren er nu twee te Sluisel, 2 te Hooge Mierde en 3 te Lage Mierde.

De Albrechtsche levensverzekeringbank kocht in den afgelopen winter 400 Xl. A. heidegrond van de gemeente; men is voornemens ± 90 Xl. A. aan te leggen tot grasland; de rest zal beplant worden met naald- en met loofhout. Dit jaar had men 6 Xl. A. mieden in de heide oeffend en met beeluwit, lupinen enz. bezaaid, om daardoor den grond behoorlijk te maken voor heidekudden van mast euz.; de grond boorde niet erg aardigbaar; wat men oeffend had stond zeer slecht; de droge zomer kreeg grootendels van alles de schuld. — Als het kanaal naar den Amer tot stand mocht komen hoopte men een kanaaltje te graven van af de oeffploisterde gronden naar het groote kanaal. — Men werkte op behoorlijk niet hard, met ± 15 man; de boeren waren nu te druk op het veld; van den winter had men ± 30 man in het werk gehad. — Het grasland, dat men wil maken, moet geen waterwiele worden; veeleer zal men praellen, de lander te ontwateren.

De burgemeester wilde trachten op den duur nog meer eigendommen van de gemeente te verkoopen; ik drong er op aan, dat men dan de opbrengst moest besteden aan te beleggen. Ik controleerde den secretaris, of hij dan mijne

Hooge-en Lage-Mierde.

opmerkingen, gemaakt naar aanleiding van mijn bezoek in 1895 was de opgave gemaakt. Voor overeenkomstig het grootste deel was daaraan met veel zorg te gemaakt gemaakt.

Er zijn in deze gemeente 4 coöperatieve raambol-fabrieken, nl. 2 te Hulsel, 2 te Hooge-Mierde, en 3 te Lage-Mierde. Ziek Raadhuys staat te Hoopmiede.

Bij het bezoek, dat ik met N. en W. aan de openbare school bracht, vernam ik, dat toen de school gesloot werd, ~~Edvard open bespanden op een adering met opstellen door een werleman en pot met gouden deuren~~ had gevonden, ter waarde van f 1000. — Men had nog al eens last van Belgen uit Weel en uit Poppel; deze twaalf zeer brutaal slaan.

Wen 3 April 1904 kwam ik weer in de gemeente; per tram van Lindhoven naar Hlerode-Kersel; van daar per rijtuig naar Hooge-Mierde. Ik bezocht later nog Kersel en Bladel, en keerde van daar per tram naar Lindhoven terug.

Voor mijne audientie hadt zich niemand aangemeld.

Welhouder van Gestel — niet ongeschikt — woont in Hooge-Mierde. Welhouder Boers, een goede schrijver, voorzitter van de plaatselijke afdeling van den Boerenbond, in Hulsel.

Na het overlijden van Verhaagen werd van Vorst uit Dieren, een broer van den secretaris van Lindhoven, gemeente secretaris van Hooge-Mierde. — Klasius, die de administratie verzorgde, deelde mede, dat van Vorst zijne zaken netjes in orde had, evenals ook de ontvanger Goutsmits. — De finantiën van de gemeente zijn zeer zorgvuldig, en zullen wellicht binnenkort zeer ruw worden.

Bij raadsverkiezingen wordt steeds gestemd, er wordt dom evenwel weinig met drank gekocht.

Men betreurt het zeer, dat de tram Tilburg-Lindhoven niet doorgetrokken wordt naar Hlerode; volgens den burgemeester was er nog een kleine kans, dat zulks geschieden zou, omdat de Belgische gemeente Poppel maaielijheidsmaakte over de te volgen richting op haar gebied. Zou de Vereniging met Poppel niet tot overeenstemming kunnen komen, dan was het mogelijk, dat de richting gewijzigd werd, en dat Mierde daarin ruw opgenomen.

Hooge-en Lage-Mierde.

voor hulp v.

Voor hulp van het Staats bos beheer bij het bebossen van de gemeentegronden wolde men weinig. De ambtenaren van de Mierde 11de ontraden aan de gemeentebesturen het aanneemen van die hulp; maar het mij voorkomt op zeer weinig aanneemelijke gronden. Ik geloof, dat de Mierde 11de in het Staats bos beheer een gewaardijde concurrent ziet.

N. en W. sterke geadviseerd om een uitvoerig register aan te leggen omtrent de ontginning der gemeentelijke bezittingen; de burgemeester zegde mij toe, daarvoor te zullen zorgen. Men zag op tegen de kosten, welke de bepalingen van het nieuwe provinciale reglement omtrent de waterleidingen op de schouwers van de gemeente legden, maar erkende toch het groot nut van die voorschriften.

De toestand van de brandblusmiddelen is zeer gebrekkig; er is niets, ~~als~~ een oude kleine handbrandspruit, en dat voor drie kerkdorpen, die verre uit elkaar liggen.

Er is een liefdehuis opgericht, bediend door zusters uit Schijndel; de oude heeft blijkbaar nog geene gediplomeerde onderwijzers, een bewaarschool wordt er niet gehouden; er is echter nog geene bijzondere school voor meisjes opgericht.

De nieuwe bepalingen, waartens welke door het Rijk het tuberculose-vee wordt overgenomen, werken zeer gunstig; die zieke veen onder het veer sterk af.

In Hooge-Mierde wordt in den laatste tijd nog al gebouwd; er verreesen eenige nieuwe boerderijen en enkele kleinere woningen; aan de bepalingen der bouwverordening wordt streng de hand gehouden.

De natuurweiden, door de 11de Mierde aangelegd, houden zich goed; zij zijn reeds sinds 1899 in gebruik; ze worden sterk beved; van hoover is geen sprake.

De 11de Mierde zal van de 1400 hl. A. thans ongeveer 300 hl. A. ontgonnen hebben; meestal tot bosch. Er wordt met een stoomploeg gewerkt om de gronden te ploegen; meer dan ± 15 menschen heeft de 11de Mierde niet in wassen dienst.

Belgen uit Weel en Poppel komen bijna niet meer slaan; de landeroldijde politie denaren van de Mierde hebben den Belgen een heilig respect weten in te boezemen.

Hooge- en Lage-lierde.

Den 6 April 1911 bezocht ik Hooge en Lage lierde en Diesfen; ik reed er van af het station te Tilburg heen, en keerde 's avonds via Tilburg naar den Bosch terug.

Men verlangt daar zeer naar een harden weg Lage lierde Hulsel, Netersel, Casteren, Bloogeloom; ik kon geen uitzicht geven op vervulling van dien wensch, en raadde, voorloopig te beginnen met een fietspad, dan kregen de menschen een kerkerweg, de kinderen een schoolpad; de provincie subsidieert met 50%. — De pastoor van Hulsel klaagde op hoogen toon; hij behaalde looch belasting en had daarvoor niets; hij meende recht te hebben om geholpen te worden; wethouder Blaas uit Hulsel was onbeschikt en discite het zelfde; met dezelfde wenschen kwamen nog een pr. bewoners uit Hulsel, die met een vrachtwagen naar Tilburg reden, en het raadshid (vroeger wethouder) Leijten uit Bloogeloom. Ik heb optraakt de kleeren aan hun verstand te brengen, dat zij onredelijk waren, door op die manier te spreken; dat de provincie onmogelijk alle klei of zandwegen kon helpen omleggen in harde wegen; dat de provinciale finantien dienaangaande grenzen stelde, die men niet kon overschrijden; dat binnen de grenzen van de draagvermogen van het provinciale budget het mogelijke werd gedaan; dat men uit den aard der zaak daar hulp, waar met die hulp de meeste menschen gediend, de meeste belanggen bevredigt werden; dat de Staten volcker voor algemene regels hadden gesteld, en zich uit den aard der zaak daaraan hielden; dat, wat de rechten betreft, welke de klagers meenden te hebben aan het betalen hunner belastingen, dat die niet groot konden zijn; dat die belastingen, even zoverre ze door de provincie werden geheven, voor deze gemeente weinig opbreachten; dat de provincie den kortbaken weg Hilvaken, heele, lierde, Netersel had helpen tot stand brengen, en dat de renten van het daarin gestoken kapitaal, verwaandelijk veel meer zouden bedragen dan het bedrag, dat uit de gemeente aan weggeld terugkame in de provincie kas. — Ze zeide de kleeren vervolgens, dat de toon, die zij aansloegen weinig bevorderlijk was om hunne wenschen in gewil. te krijgen, waarop de pastoor van Hulsel te kennen gaf, dat de ontberending hem geleerd had, dat hij moest "kijken" om zijn zin te krijgen; waarop ik hem heb opentwoord,

Hooge- en Lage-lierde.

dat ik heel van achtenuwaardige invloedrijke priesters kende, die hun invloed aan hun zacht karakter dankten, die met een verstandig gemoedelijk woord veel verder kwamen dan anderen die meenden het te zullen winnen door op te spelen en spelballet te maken. — De wijze, waarop burgemeester Tilleu zich uitliet, voor zoverre hij mijn onderhoud met wethouder Blaas bijwoonde, was mij zeer antipatisch! —

Men heeft nog niets gedaan om de brandruermiddelen te verbeteren; wethouder Blaas vindt het niet noodig, om uitgaven te doen ten behoeve van de brandruerantel maatschap. spijzen!

Naar men mij zeide laat de groei der boschen, door de "Ubrecht" aangelegd, af; zeer vele plaatsen zeer veelte wenschen over; de natuurkneiden doen het goed; de rogg (in 1910 ± 100 hl. x.) groeit ook nog al goed, maar alles gekuld machinaal, o.a. ook het doorschen op het veld, en daarmede gaat zeer veel verloren, door dat met alles zoop een woord ongedaan. — Er zullen 10 menschen vast werk vinden op "de Ubrecht"; zij wisselen echter zeer dikwijls, door dat de Ubrecht schappij toch niet de kunst niet verstand, de menschen aan zich te binden; het zelfde zou gezegd moeten worden van de bedrijfsbaeren; ook deze blijven in den regel niet lang. —

Den 2^{den} Juni 1916 bezocht ik per auto van uit den Bosch de gemeenten Hooge en Lage lierde en Diesfen. Mijn gesprek met W. en K. liep uiter voor een groot deel over de verhanding der wegen Lage lierde - Hulsel - Netersel - Casteren - Bloogeloom. — Ze heb de kleeren opgevoerd, dat de Staten zeker den verlangden weg zullen helpen in orde brengen, mits de belanghebbende gemeenten het maar eens kunnen worden over de richting; deze aangelegenheid had zelfs geordende een pr. jaer op de agenda van de Staten gestaan; in afwachting dat de betrokken streek een bepaald voorstel omtrent de richting zou doen, was zij voorloopig van de agenda weer afgehaerd. — Naar mij bleek, bestaat er daarvoor loopig nog niet veel kans, dat ~~aan~~ de kleeren het saamen eens worden.

Hooge- en Lage-lierde.

De wethouder Maas uit Hulsel, die weer het laatste woord voerde in onovereenstemming toen, kreeg een zeer ernstige reprimande van den wethouder van Gestel uit blooye lierde. Men was nl. van plan geweest een stoomzuivelfabriek op te richten voor Neusel, Hulsel, blooye en Lage lierde.

Ten slotte was Hulsel plaatselijk afgevallen ten huide Neusel medegesleept; beiden gingen over naar de stoomzuivelfabriek te Bladell. — Van Gestel beweerde op goede gronden, dat de 4 kerke dorpen zijnsaandig bij elkander hoorden, en dat Maas verkeerd gebruikde taal, door naar Bladell over te loopen. — Maas schreeuwde veel hard, maar bracht tot zijn verdediging niet veel zaks bij.

Blooye en Lage lierde gaan thans besamen een stoomzuivelfabriek oprichten; het daarvoor benoodigde terrein is reeds aangekocht; het ligt halfweg tusschen de beide dorpen in. — De melk van Doekaeien mel daar bereid worden.

De ontginning van „de Alrecht“ zag er thans veel beter uit dan vorig jaar; ik helde in een stukje moer na. — Hierwide vlak langs den weg 50 prachtige beesten. — Men schijnt langzamerhand, nu de opstanden ophouden alle aanpak en in cultuur gebracht zijn, de zijgen exploitatie te willen verlaten, en over te willen gaan tot de huring der landerijen. — De kerijnen sichten groote schade aan; men kan ze niet baas worden; in den winter 1915/1916 werden er 15.000 opgeruimd. —

Den 24 Augustus 1920 kwam ik weer in de gemeente. Ook hier beichten de verkiezingen van 1919 twee nieuwe Raadsleden, waaronder een arbeider (sigaren maker; vier raadsleden wonen thans in Lage lierde, twee in blooye lierde en een in Hulsel (wethouder Maas).

Ook deze gemeente wil het liefst zelfstandig blijven; met een weinig beheer hoort men er te kunnen komen; hoofd. omstap 3%.

De uitgestrekte bezittingen van gemeente brengen

Hooge- en Lage-lierde.

nog maar weinig op. Men heeft zich thans tot staatsboschbeheer gemerkt, dat een plan maakte voor de exploitatie van ± 300 hl. A.; 150 hl. A. bosch, de rest bouw en weiland.

Men is zeer dankbaar voor het Statenbesluit in zake de verharding van wegen; daardoor zal Hulsel uit zijn isolement worden afgeheven. Als het Rijk nu maar spaedig de 40% volert, dan kan met den aanleg begonnen worden.

Men moet in blooye lierde een nieuwe openbare school met 3 lokalen sichten; wat zal die veel kosten! Men hoort op een zeer ruim Rijks subsidie.

Door de vele ontginningen is het afvoervermogen van vele waterleidingen te gering; langer dan een dag sichten de langzame liggende terreinen tot nu toe niet onder water.

De sigaren industrie gaat slecht; gemeente kreeg de zorg voor 54 „uitgetrokken“ sigarenmakers; van Theunbrack seldde hen gedobendeels te werk; voor gemeente blijven er op dit oogenblik nog 4 over.

Het gaat den grooeren boeren vrij goed; de kleinere minder. Op de boerenleenbank is 5000 geplaatst.

Er is nog geen stoomzuivelfabriek; in blooye lierde is nog een handkracht fabriekje; in Lage lierde eveneens. — De melk van Hulsel gaat naar de stoomzuivelfabriek te Bladell. — Er zijn meer dan 1000 kaeien.

Men veest, dat de grensbewaking niet voldoende is om het binnensleepen van de veepest uit België te keeren. Het vee is in België veel goedkoper dan in ons land; door de Bosschen van de „Alrecht“ moet het niet moeilijk zijn, vee uit België binnen te smakelen.

De locaalspoorwegplannen zijn voor lierde veel te duur; zoudde f 155.000 kosten. Men zou welter zeer gaarne een tramverbinding zien van Loosdrecht met Neusel; daarmee zou men buitengewoon goed gesteld zijn.

Hooge-en-Lage-Mierde.

Den 12 Augustus 1924 kwam ik weer in de gemeente. Ter voorziening in den woningnood werd niets gedaan. Later werden met Rijkspremie 16 woningen gebouwd. Straus voorziet het particulier initiatief weder voldoende in de behoefte; op het moment zijn 13 woningen in aanbouw.

Waarom er geen partijchappen in de gemeente zijn werden er twee raadsleden afgesloten. De raadsleden wonen goed over de gemeente verdeeld; ieder kerkdorp heeft het gelijke aantal raadsleden waarop het recht heeft.

De lang gewenschte Kunstweg Bladel-Muisel-Mierde is aangelegd voor f 238.000. Voor kosten van het plan van den weg (opzichter Caenen ruim f 1000) en het aankopen van stukjes grond komt daar ± f 7500 bij.

Daarin betaalt Mierde 5% + 5% van 5% van de aannemingsom. Het Rijk betaalt 40%, de provincie 55%, zoodat 5% ten laste van de gemeenten blijft.

In het oorspronkelijke plan was opgenomen een stukje verbindingsweg met Hooge Mierde. Door het Rijk werd dat stukje weg afgeschrapt. Men zou dat stukje weg toch gemakkelijker krijgen, om de vele landwonderden aan een harden weg te helpen. Men hoopt, dat de Provincie haar subsidie voor dat stuk weg zal handhaven; dan wil Mierde de te kort komende 5% ~~aan~~ betalen. Geraaden zich deswege, uiterlijk in maart aans. met een request tot de Provinciale Staten te wenden.

Men heeft nog zijn best gedaan om van het Rijk geld los te krijgen voor de stichting van baerderijen in de gemeente heide. Men was met zijne aanvraag helaas te laat.

Met het Staatsboschbeheer werd een contract gesloten tot bebossing van 360 ha. Het oorspronkelijke plan, dat een gedeelte zou worden ontgonnen tot bouw en weiland ging niet door.

Van Bladel en Muisel geëlectrificeerd worden, wenscht Mierde desgelijks te doen; men heeft reeds de toereeging van 140 aansluitingen.

Men heeft geen bezwaar tegen het nieuwe water-

Hooge-en-Lage-Mierde

schap van de Dommel, wanneer de Aa en de Veldensche loop door dat Waterschap geneegd worden. Dat geschiedt tot nu toe niet, zoodat de gemeente de kosten van het reggen moet draagen terwijl bovendien de waterschapslasten aan het Waterschap moeten worden voldaan. Dit nu acht men onbillijk.

In gemeente zijn twee sigaren fabrieken met samen 100 sigarenmakers. Het gaat met die fabrieken op en af; Straus werkt alles; in den tijd van de grootste werkloosheid had gemeente de zorg voor 53 werklozen. Toekomst ziet men niet meer in het sigarenmakersvak boerenzoons willen geen sigarenmaker meer worden.

Drie boerenleenbanken; voor elk kerkdorp één. Ze samen bedragen de ^{beloofde} ~~afgevoerde~~ gelden 167.000 + 130.000 + 50.000 = f 347.000. Waarvan is weer 35.000 + 30.000 + 20.000 = f 85.000 in de gemeente geplaatst.

Geen stoommuelfabriek; de melk uit Hooge en Lage Mierde gaat naar de melkinrichting te Tilberg.

De gronden van de Mrecht worden voor een groot deel ~~aan~~ als boerderijen verhuurd. — De konijnen doen op het oogenblik weinig schade. Maar van het jaar werd voor het eerst de jaekt verhuurd. Eene groote boename van de konijnen schade moet daarvan het gevolg zijn.

Twee onderwijzers hebben landbouwdite; landbouw onderwijs wordt geregeld gegeven.

Het eensstemmig verbeel van B en W was, dat het den boeren goed gaat.